

Міністерство освіти і науки України
Житомирський державний університет імені Івана Франка
Кафедра образотворчого мистецтва та дизайну

ІНСТРУКТИВНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

**Обов'язкової освітньої компоненти
Історія дизайну**

для підготовки здобувачів
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Галузь знань	02 Культура і мистецтво
Спеціальність	022 Дизайн
Предметна спеціальність	-
Спеціалізація	022.01 Графічний дизайн
Освітня програма	Графічний дизайн
ННІ	Педагогіки

Автор: д.філос.н., професор, Поліщук Олена
Розглянуто та схвалено
На засіданні кафедри образотворчого мистецтва та дизайну
Протокол від «7» січня 2025 р. № 8
Завідувач кафедри _____ Оксана ПІДДУБНА

Житомир 2025

УДК 7.012(09)

П51

*Рекомендовано до друку рішенням вченої ради Житомирського державного
університету імені Івана Франка
від «3» лютого 2025 р. (Протокол № 2)*

Рецензенти:

Оленіна Олена - доктор мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри дизайну та образотворчого мистецтва Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова.

Костюк Ольга - кандидат філософських наук, доцент, завідувач кафедри дизайну ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» (м. Полтава).

Піддубна Оксана – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри образотворчого мистецтва та дизайну Житомирського державного університету імені Івана Франка.

Поліщук О. Інструктивно-методичні матеріали до практичних занять обов'язкової освітньої компоненти «Історія дизайну» для підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, галузь знань 02 Культура і мистецтво, спеціальність 022 Дизайн, 022.01 Графічний дизайн освітня програма Графічний дизайн. Житомир: Вид-во ЖДУ, 2025. 15 с.

Інструктивно-методичні матеріали до практичних занять обов'язкової освітньої компоненти «Історія дизайну» укладені для підготовки здобувачів II курсу першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, галузь знань 02 Культура і мистецтво, спеціальність 022 Дизайн, 022.01 Графічний дизайн, освітня програма Графічний дизайн. Вони будуть корисні для здобувачів ЗВО й усіх зацікавлених у цій проблематиці.

©Поліщук О., 2025

©Житомирський державний університет імені Івана Франка, 2025

ЗМІСТ

Передмова	4
Навчально-тематичний план	5
Матеріали до практичних занять (із методичними вказівками, основними (базовими) поняттями, поточними контрольними запитаннями, завданнями для виконання):	
Практичне заняття №1	
Тема: Предмет та завдання освітньої компоненти «Історія дизайну. Поняття дизайну та передумови його формування. Поняття графічного дизайну	6
Практичне заняття №2-3	
Тема: Поняття стилю в тиражній графіці XIX – початку XX ст. Вплив модерністських та авангардних мистецьких течій на мову дизайну. Витоки модернізму в графічному дизайні	7
Практичне заняття №4-5	
Тема: Веркбунд та БАУХАУЗ. Конструктивізм і неопластицизм групи De Stijl	8
Практичне заняття №6-8	
Тема: Нова типографіка. Зародження інфографіки. Ар-деко. Типографіка українських розробників першої третини XX ст. Графічний дизайн Європи та США 1930–1945-х років	9
Практичне заняття №9	
Тема: Ульмська школа дизайну та німецький дизайн другої половини XX ст.	10
Практичне заняття №10	
Тема: Розвиток дизайну в другій половини XX століття у Великобританії	11
Практичне заняття №11-12	
Тема: Швейцарська школа графічного дизайну і корпоративний стиль. Польська школа плакату і психоделічний стиль. Плакат Японії 1960–1970-х років. Неодадаїзм. Американський панк	12
Практичне заняття №13	
Тема: Французький та італійський дизайн другої половини XX століття	13
Практичне заняття №14-15	
Тема: Графічний дизайн епохи постмодернізму. Європейська Нова хвиля та американське ретро. Цифровий дизайн	14
Рекомендована література (основна та додаткова)	15

ПЕРЕДМОВА

Освітня компонента «Історія дизайну» є важливою у підготовці фахівця з дизайну. Вона відноситься до обов'язкових освітніх компонент освітньої програми Графічний дизайн. Основною метою вивчення освітньої компоненти «Історія дизайну» формування у студентів цілісного уявлення про розвиток дизайну, розуміння сутності процесів і явищ, що відбувалися в мистецькому і духовному житті на різних етапах розвитку графічного дизайну, причинами його виникнення, етапами становлення і стильовими напрямками. За вимогами освітньо-професійної програми передбачено у межах цієї освітньої компоненти опанування теоретичними знаннями та набуття практичних навичок з основ історії дизайну.

У межах цього навчального курсу реалізовується, як основні завдання, наступне: на конкретному історичному та сучасному візуальному матеріалі розглянути місце дизайну в сучасному суспільстві, етапи його розвитку, розвинути у студентів уявлення про його призначення та функції в різні періоди; формування уявлення про графічний дизайн як про вид проектно-творчої діяльності, що здійснюється у взаємозв'язку з економічними, соціокультурними й технологічними умовами розвитку суспільства; забезпечити засвоєння студентами періодизації та закономірностей історичного розвитку графічного дизайну, знання його основних історичних стилей, стимулювати у них розвиток почуття стилю; формування у здобувачів вищої освіти вмінь художнього аналізу творів дизайну.

Дана освітня компонента має наступні модулі: Модуль I. Історія дизайну.

За змістом тематика і завдання практичних занять з навчального курсу спрямовують здобувачів вищої освіти на наступне: застосовувати набуті знання і розуміння предметної області та сфери професійної діяльності у практичних ситуаціях; знати надбання національної та всесвітньої культурно-мистецької спадщини, розвивати екокультуру засобами дизайну; використовувати у професійній діяльності прояви української ментальності, історичної пам'яті, національної самоідентифікації та творчого самовираження; застосовувати історичний творчий досвід, а також успішні українські та зарубіжні художні практики; розуміти українські етнокультурні традиції у стильових вирішеннях об'єктів дизайну, враховувати регіональні особливості етнодизайну у мистецьких практиках.

Загальні методичні вказівки до проведення практичних занять наступні. На заняттях може використовуватися експрес-контроль, щоб перевірити якість знань із питань теми, яка вивчається, його формою є тести із варіантами відповідей, лише одна з яких є правильною. Крім того, практикується опитування питань, які передбачені планами занять, і опитування щодо змісту понять у межах фахової термінології, до них необхідно здійснювати підготовку на основі самостійної роботи, опрацювавши конспекти лекцій, підручники, посібники, що рекомендовані за джерельною базою. Із цієї освітньої компоненти здійснюються завдання по розробці макетів, моделей тощо. Необхідно здійснювати й дослідницькі проекти та дизайн-проекти, що наведені у межах тем навчального курсу, їх результати фіксуються у різних формах (реферати, аналітичні довідки, презентації, розробка із дотриманням вимог усного і писемного мовлення та демонстрацією культури використання фахової термінології з дизайну), а також демонстрацією досягнень дизайнерської практики, культурно-мистецьких здобутків.

Критерії оцінювання здобувачів вищої освіти наступні: воно здійснюється відповідно до «Положення про критерії та порядок оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти Житомирського державного університету імені Івана Франка згідно з Європейською кредитною трансферно-накопичувальною системою» https://zu.edu.ua/offic/ocinjuvannya_zvo.pdf.

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва теми
1	Предмет та завдання освітньої компоненти «Історія дизайну. Поняття дизайну та передумови його формування. Поняття графічного дизайну
2	Поняття стилю в тиражній графіці XIX – початку XX ст. Вплив модерністських та авангардних мистецьких течій на мову дизайну. Витоки модернізму в графічному дизайні
3	Веркбунд та БАУХАУЗ. Конструктивізм і неопластицизм групи De Stijl
4	Нова типографіка. Зародження інфографіки. Ар-деко. Типографіка український розробників першої третини XX ст. Графічний дизайн Європи та США 1930–1945-х років
5	Ульмська школа дизайну та німецький дизайн другої половини XX ст.
6	Розвиток дизайну в другій половини XX століття у Великобританії
7	Швейцарська школа графічного дизайну і корпоративний стиль. Польська школа плакату і психоделічний стиль. Плакат Японії 1960–1970-х років. Неодадаїзм. Американський панк
8	Французький та італійський дизайн другої половини XX століття
9	Графічний дизайн епохи постмодернізму. Європейська Нова хвиля та американське ретро. Цифровий дизайн

МАТЕРІАЛИ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 1

ТЕМА: Предмет та завдання освітньої компоненти «Історія дизайну. Поняття дизайну та передумови його формування. Поняття графічного дизайну»

Мета: Ознайомлення із значенням дизайну як напряму діяльності та навчальною дисципліною.

Професійна спрямованість: надати інформацію за темою і рекомендації щодо використання її основних висновків на семінарських (практичних) заняттях, під час написання навчально-дослідницьких робіт та в реальній предметно-практичній діяльності.

ПЛАН

1. Поняття дизайну.
2. Дизайн і мистецтво Модерну. Основні етапи формування дизайну.
3. Поняття графічного дизайну.

Методичні вказівки до практичного заняття: розглянути зміст наведених нижче понять, здійснити аналіз питань плану на основі рекомендованої джерельної бази, за потреби здійснити їх конспектування; дати відповідь на поставлені контрольні питання; виконати наведені до теми завдання.

Зразок фіксації при конспектуванні поняття «історія дизайн» та усній відповіді при окресленні його змісту: *історія дизайну – це галузь наукових досліджень про періоди розвитку дизайну як різновиду художньо-технічної практики, у межах якої здійснюється аналіз спонук змін, відомих представників, головних стилів та ін. Жюль Шере – це французький художник, який є автором популярних плакатів так званого періоду Прекрасної епохи, і за це був нагороджений Орденом почесного легіону, серед його робіт, як приклад, можна вказати плакат «Виступ Лої Фуллер», 1893 року.* (Зразки є чинними для наслідування стосовно усіх наступних тем цієї освітньої компоненти).

Основні (ключові або опорні) **поняття:** історія дизайну, дизайнер, дизайн, стиль у мистецтві, тиражна графіка, мистецтво Модерну, стиль Ар-нуво, стиль Глазго, Ж. Шере, А. Муха.

Поточні контрольні питання та завдання

- Як створювалась предметна штучна форма у часи ремісництва?
- З якого року швидкісні друкарські машини розпочали масове тиражування афіш та плакатів?
- Коли виникла професія дизайнера та чим це було історично зумовлене?
- Яку роль в становленні дизайну зіграв стиль Глазго і Школа дизайну Глазго?
- Яку роль відіграв графічний дизайн в суспільстві?

Завдання 1. Дайте визначення поняттю «дизайн», зафіксувавши у конспекті декілька його визначень, що склалися історично, у тому числі іноземною мовою, якою Ви володієте.

Завдання 2. Охарактеризуйте особливості графічних творів модерну на основі аналізу історичного творчого мистецького досвіду, наприклад зосередивши увагу на творчому доробку А. Мухи.

Рекомендована література:

Основна література

Білодід Ю.М., Поліщук О.П. Основи дизайну: навч. посібник. Київ: ПАРАПАН, 2021. 240 с.

Додаткова література

- Куленко М. Основи графічного дизайну: підручник з грифом МОН України. Київ: Кондор, 2006.
- Шумега С.С. Дизайн. Історія зародження та розвитку дизайну. Історія дизайну меблів та інтер'єру. Київ: Центр навч. літ-ри, 2004.

Інтернет-ресурс

Баранова Н. Естетичне як сфера співвіднесення людини зі світом культури. *Сіверянський літопис*. URL: <http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/46339/16-Baranova.pdf?sequence=1>

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 2-3

ТЕМА. Поняття стилю в тиражній графіці XIX – початку XX ст. Вплив модерністських та авангардних мистецьких течій на мову дизайну. Витоки модернізму в графічному дизайні

Мета: Ознайомлення із значенням стилю для розвитку тиражної графіки XIX – початку XX століття, її впливом на мову дизайну.

Професійна спрямованість: надати інформацію за темою і рекомендації щодо використання її основних висновків на семінарських (практичних) заняттях, під час написання навчально-дослідницьких робіт та в реальній предметно-практичній діяльності.

ПЛАН

1. Поняття стилю в тиражній графіці XIX – початку XX ст.
2. Орнаменти доби Модерну.
3. Основні етапи формування графічного дизайну та фактори впливу на його розвиток.

Методичні вказівки до практичного заняття: розглянути зміст наведених нижче понять, здійснити аналіз питань плану на основі рекомендованої джерельної бази, за потреби здійснити їх конспектування; дати відповідь на поставлені контрольні питання; виконати наведені до теми завдання.

Зразок фіксації при конспектуванні поняття «історія дизайн» та усній відповіді при окресленні його змісту: *графічний дизайн – це вид проектно-творчої діяльності, що здійснюється у взаємозв'язку з економічними, соціокультурними й технологічними умовами розвитку суспільства та використовує графічні художньо-виражальні засоби. Югендстиль – це німецький національний художній стиль, популярний у період 1896-1909 років, який виник під впливом мистецтва французького модерну; його пропагував мюнхенський мистецький журнал *Rap*, а завдяки Петеру Беренсу, Герману Обрісту, Річарду Рімерсмідту та Анрі ван де Вельде став уживаний у рекламних плакатах, виробництві меблів та ін.* (Ці зразки є чинними стосовно усіх наступних тем цієї освітньої компоненти).

Основні (ключові або опорні) **поняття:** історичний стиль у тиражній графіці, стиль в дизайні, графічний дизайн, орнамент, молодий стиль (югендстиль), віденська сецесія.

Поточні контрольні питання та завдання:

- У чому проявився вплив стилю модерн на формування графічного дизайну як виду художньо-проектної творчості?
- Як створювалась форма у графічному дизайні та які її виражальні засоби?
- Яку роль відіграв графічний дизайн в кінці 30-х років минулого століття?
- Коли набула популярності професія графічного дизайнера?

Завдання 1. Дайте визначення поняття «графічний дизайнер», зафіксувавши результати дослідження у конспекті.

Завдання 2. Здійсніть дослідницький проект з аналізу творчої спадщини відомого українського графіка, фахівця з тиражної графіки кінця XIX – першої третини XX ст. І. Їжакевича, результати оформлюються як реферат, презентацію, указавши джерела запозичення інформації.

Завдання 3. Здійснити дослідницький проект з аналізу творчої спадщини відомого іноземного графіка, фахівця з тиражної графіки або графічного дизайнера кінця XIX – першої половини XX ст., результати оформлюються як реферат, презентацію, указавши джерела запозичення інформації.

Рекомендована література:

Основна література

Білодід Ю.М., Поліщук О.П. Основи дизайну: навч. посібник. Київ: ПАРАПАН, 2021. 240 с.

Додаткова література

- Куленко М. Основи графічного дизайну: підручник з грифом МОН України. Київ.: Кондор, 2006.
- Шумєга С.С. Дизайн. Історія зародження та розвитку дизайну. Історія дизайну меблів та інтер'єру. Київ: Центр навч. літ-ри, 2004.

Інтернет-ресурс

- Бібліотека Житомирського державного університету імені Івана Франка [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: http://irbis.zu.edu.ua/cgi-bin/irbis64r_11/cgiirbis_64.exe
- Бібліотека українських підручників [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: <http://pidruchniki.ws/>.
- Дизайн систем візуальної інформації. Електрон. посібник / О.В. Чемакіна, А.Л. Рубцов, В.О. Свірко, О.П. Олійник. Київ: УкрНДІ ДЕ, 2017. <https://er.nau.edu.ua/bitstream/NAU/38013/2/3%20%D0%95%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D1%82%D1%80%D0%BE%D0%BD-%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D0%94%D0%B8%D0%B7%D0%B0%D0%B9%D0%BD%20%D0%A1%D0%92%D0%86-%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%B2%D0%B5%D1%80%D1%82%D0%B8%D1%80%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D0%BD.pdf%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%B2%D0%B5%D1%80%D1%82%D0%B8%D1%80%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D0%BD.pdf>
- Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua/node/554>

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 4-5

ТЕМА. Веркбунд та БАУХАУЗ. Конструктивізм і неопластицизм групи De Stijl

Мета: Ознайомлення із значенням розробок Веркбунду, Баухаузу, функціоналізму, неопластицизму, конструктивізму для розвитку дизайну.

Професійна спрямованість: надати інформацію за темою і рекомендації щодо використання її основних висновків на семінарських (практичних) заняттях, під час написання навчально-дослідницьких робіт та в реальній предметно-практичній діяльності.

ПЛАН

1. Веркбунд і його роль у розвитку дизайну.
2. БАУХАУЗ та його внесок у розвиток дизайну.
3. Особливості функціоналізму як стилю в дизайні.
4. Особливості конструктивізму як стилю в дизайні.
5. Неопластицизм групи De Stijl.

Методичні вказівки до практичного заняття: розглянути зміст наведених нижче понять, здійснити аналіз питань плану на основі рекомендованої джерельної бази, за потреби здійснити їх конспектування; дати відповідь на поставлені контрольні питання; виконати наведені до теми завдання.

Основні (ключові або опорні) поняття: художнє конструювання, стиль функціоналізму, стиль конструктивізму, неопластицизм, група De Stijl.

Поточні контрольні питання та завдання:

- Яка роль Веркбунду у появі професії художника-конструктора?
- Хто був першим директором БАУХАУЗУ?
- Яку мету ставили засновники БАУХАУЗУ в своїй діяльності?
- У чому полягають особливості функціоналізму як стилю в дизайні?
- Яких представників конструктивізму Ви можете указати?

Завдання 1. Укажіть основних представників неопластицизму та охарактеризуйте їхній внесок у розвиток дизайну.

Завдання 2. Здійсніть дизайн-проект: «Плакат у стилі БАУХАУЗ» і надайте результати у формі презентації, плакату А4 або А3 за розміром аркуша паперу, картону.

Рекомендована література:

Основна література

Білодід Ю.М., Поліщук О.П. Основи дизайну: навч. посібник. Київ: ПАРАПАН, 2021. 240 с.

Додаткова література

- Куленко М. Основи графічного дизайну: підручник з грифом МОН України. Київ.: Кондор, 2006.
- Шумега С.С. Дизайн. Історія зародження та розвитку дизайну. Історія дизайну меблів та інтер'єру. Київ: Центр навч. літ-ри, 2004.

Інтернет-ресурс

- Бібліотека Житомирського державного університету імені Івана Франка [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: http://irbis.zu.edu.ua/cgi-bin/irbis64r_11/cgiirbis_64.exe
- Бібліотека українських підручників [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: <http://pidruchniki.ws/>.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 6-8

ТЕМА. Нова типографіка. Зародження інфографіки. Ар-деко. Типографіка українських розробників першої третини ХХ ст. Графічний дизайн Європи та США 1930–1945-х років

Мета: Ознайомлення із значенням нової типографіки, інфорграфіки для розвитку дизайну.

Професійна спрямованість: надати інформацію за темою і рекомендації щодо використання її основних висновків на семінарських (практичних) заняттях, під час написання навчально-дослідницьких робіт та в реальній предметно-практичній діяльності.

ПЛАН

1. Поняття типографіки.
2. Розвиток тиражної графіки в Україні у 1910-1930-х роках. Шрифти модерну.
3. Графічний дизайн Європи 1930–1945-х років.
4. Графічний дизайн США 1930–1945-х років.
5. Зародження інфографіки. ISOTYPE.

Методичні вказівки до практичного заняття: розглянути зміст наведених нижче понять, здійснити аналіз питань плану на основі рекомендованої джерельної бази, за потреби здійснити їх конспектування; дати відповідь на поставлені контрольні питання; виконати наведені до теми завдання.

Основні (ключові або опорні) поняття: стиль Ар-деко, експресіонізм, дадаїзм, типографіка, нова типографіка, інфографіка, ISOTYPE.

Поточні контрольні питання та завдання:

- Роль лінії у графічному дизайні?
- Яку роль відіграв графічний дизайн у 40-х рр. минулого століття?
- Чим зумовлено зростання популярності послуг графічного дизайнера у 40-х рр. минулого століття?
- Як виникла інфорграфіка?
- Яких американських представників графічного дизайну Ви можете назвати?

Завдання 1. Охарактеризуйте особливості ар-деко як історичного стилю з тиражної графіки та плакатного мистецтва/здійсніть дизайн-проект з розробки плакату у цьому стилі, надайте результати у формі презентації, плакату А4 або А3 за розміром аркуша паперу, картону.

Завдання 2. Дайте визначення поняттю експресіонізм як мистецькому стилю, законспектувавши декілька його визначень, основних представників і їхні найбільш відомі твори.

Завдання 3. Законспектуйте визначення поняття інфографіки за декількома джерелами.

Рекомендована література:

Основна література

Білодід Ю.М., Поліщук О.П. Основи дизайну: навч. посібник. Київ: ПАРАПАН, 2021. 240 с.

Додаткова література

- Куленко М. Основи графічного дизайну: підручник з грифом МОН України. Київ: Кондор, 2006.
- Даниленко В. Дизайн України в європейському вимірі ХХ століття. *Нариси з історії українського дизайну ХХ століття*: зб. статей. Київ: Фенікс, 2012. С. 4-34.

Інтернет-ресурс

- Бібліотека Житомирського державного університету імені Івана Франка [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: http://irbis.zu.edu.ua/cgi-bin/irbis64r_11/cgiirbis_64.exe
- Бібліотека українських підручників [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: <http://pidruchniki.ws/>.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 9

ТЕМА. Ульмська школа дизайну та німецький дизайн другої половини ХХ ст.

Мета: Ознайомлення із значенням Ульмської школи для розвитку німецького дизайну.

Професійна спрямованість: надати інформацію за темою і рекомендації щодо використання її основних висновків на семінарських (практичних) заняттях, під час написання навчально-дослідницьких робіт та в реальній предметно-практичній діяльності.

ПЛАН

1. Макс Білл та Ульмська школа дизайну як школа практики й теорії німецького дизайну другої половини ХХ століття.
2. Ульмська школа дизайну та її роль в розвитку сучасного дизайну.
3. Фріц Айхлер – відомий німецький дизайнер ХХ ст.

Методичні вказівки до практичного заняття: розглянути зміст наведених нижче понять, здійснити аналіз питань плану на основі рекомендованої джерельної бази, за потреби здійснити їх конспектування; дати відповідь на поставлені контрольні питання; виконати наведені до теми завдання.

Основні (ключові або опорні) поняття: німецький дизайн, Ульмська школа дизайну.

Поточні контрольні питання та завдання:

- Як виник сучасний німецький дизайн?
- Яку роль відіграли напрацювання Баухаузу в розвитку німецького та скандинавського дизайну?

Завдання 1. Дайте визначення поняттю «німецький дизайн».

Завдання 2. Охарактеризуйте особливості розробок сучасних німецьких графічних дизайнерів, результати дослідницького проекту зафіксуйте у формі реферату, презентації, тощо.

Рекомендована література:

Основна література

Білодід Ю.М., Поліщук О.П. Основи дизайну: навч. посібник. Київ: ПАРАПАН, 2021. 240 с.

Додаткова література

Шумега С.С. Дизайн. Історія зародження та розвитку дизайну. Історія дизайну меблів та інтер'єру. Київ: Центр навч. літ-ри, 2004.

Інтернет-ресурс

- Бібліотека Житомирського державного університету імені Івана Франка [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: http://irbis.zu.edu.ua/cgi-bin/irbis64r_11/cgiirbis_64.exe

- Бібліотека українських підручників [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: <http://pidruchniki.ws/>.
- Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua/node/554>

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 10

ТЕМА. Розвиток дизайну в другій половині ХХ століття у Великобританії

Мета: Ознайомлення із розвитком дизайну у Великобританії в другій половині минулого століття.

Професійна спрямованість: надати інформацію за темою і рекомендації щодо використання її основних висновків на семінарських (практичних) заняттях, під час написання навчально-дослідницьких робіт та в реальній предметно-практичній діяльності.

ПЛАН

1. Рада з дизайну у Великобританії в другій половині ХХ століття та її роль у розвитку сучасного дизайну.
2. Промисловий дизайн і відомі дизайнерські здобутки Великобританії в другій половині ХХ століття.
3. Здобутки відомих графічних дизайнерів Великобританії другої половини ХХ ст.

Методичні вказівки до практичного заняття: розглянути зміст наведених нижче понять, здійснити аналіз питань плану на основі рекомендованої джерельної бази, за потреби здійснити їх конспектування; дати відповідь на поставлені контрольні питання; виконати наведені до теми завдання.

Основні (ключові або опорні) поняття: дизайн Великобританії, Рада з дизайну Великобританії.

Поточні контрольні питання та завдання:

- Яку роль відіграли напрацювання Баухаузу в розвитку дизайну у Великобританії?
- Як виник дизайн у Великобританії?

Завдання 1. Дайте визначення поняттю «дизайн сучасної Великобританії».

Завдання 2. Охарактеризуйте творчий розробок графічних дизайнерів Великобританії другої половини минулого століття, вказавши персоналії, результати дослідницького проекту можна подати у формі презентації.

Рекомендована література:

Основна література

Білодід Ю.М., Поліщук О.П. Основи дизайну: навч. посібник. Київ: ПАРАПАН, 2021. 240 с.

Додаткова література

Шумега С.С. Дизайн. Історія зародження та розвитку дизайну. Історія дизайну меблів та інтер'єру. Київ: Центр навч. літ-ри, 2004.

Інтернет-ресурс

- Бібліотека Житомирського державного університету імені Івана Франка [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: http://irbis.zu.edu.ua/cgi-bin/irbis64r_11/cgiirbis_64.exe
- Бібліотека українських підручників [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: <http://pidruchniki.ws/>.
- Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua/node/554>

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 11-12

ТЕМА. Швейцарська школа графічного дизайну і корпоративний стиль. Польська школа плакату і психоделічний стиль. Плакат Японії 1960–1970-х років. Неодадаїзм. Американський панк.

Мета: Ознайомлення із значенням швейцарською школою дизайну та її впливом на творчі пошуки дизайнерів інших країн.

Професійна спрямованість: надати інформацію за темою і рекомендації щодо використання її основних висновків на семінарських (практичних) заняттях, під час написання навчально-дослідницьких робіт та в реальній предметно-практичній діяльності.

ПЛАН

1. Швейцарська школа дизайну та її здобутки.
2. Польська школа плакату.
3. Плакат Японії 1960–1970-х років.
4. Психоделічний стиль в графічному дизайні.
5. Неодадаїзм.
6. Американський панк.

Методичні вказівки до практичного заняття: розглянути зміст наведених нижче понять, здійснити аналіз питань плану на основі рекомендованої джерельної бази, за потреби здійснити їх конспектування; дати відповідь на поставлені контрольні питання; виконати наведені до теми завдання.

Основні (ключові або опорні) поняття: швейцарський дизайн, польська школа плакату, психоделік, неодадаїзм, американський панк.

Поточні контрольні запитання та завдання:

- Як виникла модульна сітка у графічному дизайні?
- Який вплив швейцарська школа дизайну та стиль Баухаузу мали на розвиток скандинавського стилю у дизайні?
- Яку роль відіграла польська школа у розвитку графічного дизайну?
- Коли набув популярності психоделічний стиль у графічному дизайні?

Завдання 1. Дайте визначення поняттю «швейцарський дизайн».

Завдання 2. Охарактеризуйте особливості японських плакатів другої половини минулого.

Завдання 3. Здійсніть дизайн-проект «Плакат у скандинавському стилі», його результати подайте у формі плакату, папір або картон формату А4 або А3.

Рекомендована література:

Основна література

Білодід Ю.М., Полішук О.П. Основи дизайну: навч. посібник. Київ: ПАРАПАН, 2021. 240 с.

Додаткова література

- Геллер С., Кваст С. Графічні стилі від вікторіанців до хіпстерів. Київ: ArtHuss, 2019.
- Шумега С.С. Дизайн. Історія зародження та розвитку дизайну. Історія дизайну меблів та інтер'єру. Київ: Центр навч. літ-ри, 2004.

Інтернет-ресурс

- Бібліотека Житомирського державного університету імені Івана Франка [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: http://irbis.zu.edu.ua/cgi-bin/irbis64r_11/cgiirbis_64.exe
- Бібліотека українських підручників [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: <http://pidruchniki.ws/>.
- Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua/node/554>

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 13

ТЕМА. Французький та італійський дизайн другої половини ХХ століття

Мета: Ознайомлення із основними напрацюваннями французького, італійського дизайну другої половини ХХ ст.

Професійна спрямованість: надати інформацію за темою і рекомендації щодо використання її основних висновків на семінарських (практичних) заняттях, під час написання навчально-дослідницьких робіт та в реальній предметно-практичній діяльності.

ПЛАН

1. Жак Вьєно та розвиток французького дизайну після Другої світової війни.
2. Авангардна тенденція у формотворенні як «візитка» італійського дизайну кінця ХХ століття.
3. Відомі італійські дизайнери.

Методичні вказівки до практичного заняття: розглянути зміст наведених нижче понять, здійснити аналіз питань плану на основі рекомендованої джерельної бази, за потреби здійснити їх конспектування; дати відповідь на поставлені контрольні питання; виконати наведені до теми завдання.

Основні (ключові або опорні) поняття: французький дизайн, італійський дизайн.

Поточні контрольні запитання та завдання:

- Як виник французький дизайн?
- Яку роль відіграли напрацювання Баухаузу в розвитку італійського дизайну?

Завдання 1. Дайте визначення поняттю «італійський дизайн».

Завдання 2. Охарактеризуйте особливості розробок графічних дизайнерів Італії другої половини минулого століття, розглянувши деякі його зразки.

Завдання 3. Дайте визначення поняття французького дизайну.

Завдання 4. Розгляньте продукцію французького дизайну другої половини ХХ ст.

Рекомендована література:

Основна література

Білодід Ю.М., Поліщук О.П. Основи дизайну: навч. посібник. Київ: ПАРАПАН, 2021. 240 с.

Додаткова література

- Геллер С., Кваст С. Графічні стилі від вікторіанців до хіпстерів. Київ: ArtHuss, 2019.
- Шумєга С.С. Дизайн. Історія зародження та розвитку дизайну. Історія дизайну меблів та інтер'єру. Київ: Центр навч. літ-ри, 2004.

Інтернет-ресурс

- Бібліотека Житомирського державного університету імені Івана Франка [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: http://irbis.zu.edu.ua/cgi-bin/irbis64r_11/cgiirbis_64.exe
- Бібліотека українських підручників [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: <http://pidruchniki.ws/>.
- Дизайн систем візуальної інформації. Електрон. посібник / О.В. Чемакіна, А.Л. Рубцов, В.О. Свірко, О.П.Олійник. Київ: УкрНДІ ДЕ, 2017. <https://er.nau.edu.ua/bitstream/NAU/38013/2/3%D0%95%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D1%82%D1%80%D0%BE%D0%BD-%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D0%94%D0%B8%D0%B7%D0%B0%D0%B9%D0%BD%20%D0%A1%D0%92%D0%86-%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%B2%D0%B5%D1%80%D1%82%D0%B8%D1%80%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D0%BD.pdf>
- Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua/node/554>

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 14-15

ТЕМА. Графічний дизайн епохи постмодернізму. Європейська Нова хвиля та американське ретро. Цифровий дизайн

Мета: Ознайомлення із дизайну періоду постмодернізму, його впливом на цифровий дизайн.

Професійна спрямованість: надати інформацію за темою і рекомендації щодо використання її основних висновків на семінарських (практичних) заняттях, під час написання навчально-дослідницьких робіт та в реальній предметно-практичній діяльності.

ПЛАН

1. Графічний дизайн епохи постмодернізму.
2. Європейська Нова хвиля.
3. Американське ретро.
4. Інфографіка та цифровий дизайн в сучасності.

Методичні вказівки до практичного заняття: розглянути зміст наведених нижче понять, здійснити аналіз питань плану на основі рекомендованої джерельної бази, за потреби здійснити їх конспектування; дати відповідь на поставлені контрольні питання; виконати наведені до теми завдання.

Основні (ключові або опорні) **поняття:** Європейська Нова хвиля та дизайнерська практика, нонкомформізм, мейнстрім у візуальній культурі, тусовка як спосіб корпоративних стосунків дизайнерів, кітч, гламур, американське ретро в дизайні, стилістичний анахронізм, хіпстерський дизайн, цифровий дизайн (деконструктивізм, фонтизм, рейв, кінетизм, контрольований хаос, «нова простота»), Піт Удольф (Piet Oudolf), журнал Emigre.

Контрольні питання та завдання

- Що називають у сучасній художній практиці посмодернізмом?
- Які здобутки Європейської Нової хвилі в дизайні варто указати?
- Як вплинули напрацювання Нової хвилі на сучасну дизайнерську практику?
- Як розвивався графічний дизайн України у 1945-1990-х роках?
- Що таке мейнстрім у візуальній культурі?
- Що називають кітчем в мистецтві та графічному дизайні?
- Які здобутки хіпстерського дизайну Ви може вказати?

Завдання 1. Охарактеризуйте витоки кітчу.

Завдання 2. Вкажіть здобутки американського ретро в дизайні.

Завдання 3. Створіть дослідницький проєкт про відомого українського/іноземного дизайнера у формі презентації.

Завдання 4. Здійснити дизайн-проєкт по створенню плакату за допомогою графічного редактора на актуальну сучасну тему, презентувати його форматі А3 або А4 на папері чи фотопапері.

Рекомендована література:

Основна література

Білодід Ю.М., Поліщук О.П. Основи дизайну: навч. посібник. Київ: ПАРАПАН, 2021. 240 с.

Додаткова література

Геллер С., Кваст С. Графічні стилі: від вікторіанців до хіпстерів. Київ: ArtHuss, 2019.

Інтернет-ресурс

- Бібліотека Житомирського державного університету імені Івана Франка [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: http://irbis.zu.edu.ua/cgi-bin/irbis64r_11/cgiirbis_64.exe
- Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського. Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua/node/554>
- Піт Одольф та його казкова «Нова хвиля». URL: https://zhivoplit.com.ua/uk/blog/12_pit-odolf-ta-jogo-kazkova-nova-khvilya.html

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Білодід Ю.М., Поліщук О.П. Основи дизайну: навч. посіб. Київ: Парапан, 2021. 240 с.
2. Вискварка Я. Сутність та становлення візуальної мови графічного дизайну в Україні. Наукові записки. Серія: Мистецтвознавство. 2018. № 2 (Вип. 39). С. 234-242.
3. Графічний дизайн в інформаційному та візуальному просторі: монографія /М.В. Колісниченко та ін. Київ: КНУТД, 2022. 226 с.

Додаткова:

1. Богдан Сорока. Графіка: каталог / [авт.-упоряд. М. Парцей та ін.]. Львів: Колір ПРО, 2011. 144 с.
2. Геллер С., Кваст С. Графічні стилі від вікторіанців до хіпстерів. Київ: ArtHuss, 2019. 295 с.
3. Куленко М. Основи графічного дизайну: підручник з грифом МОН України. Київ: Кондор, 2006. 492 с.
4. Лагутенко О.А. Українська графіка першої третини ХХ століття: загальноєвропейські тенденції та національні особливості розвитку: дис. ... д-ра мистецтвознавства: 17.00.05 / Лагутенко Ольга Андріївна. Київ, 2008. 429 с.
5. Нариси з історії українського дизайну ХХ століття : зб. статей / Ін-т проблем сучасного мистецтва НАМ України ; за заг. ред. М. І. Яковлева; редкол.: В. Д. Сидоренко (голова), А. О. Пучков, О. В. Сіткарьова та ін. Київ: Фенікс, 2012. 256 с.
6. Сидоренко В.Д. Візуальне мистецтво. Від авангардних зрушень до новітніх спрямувань. Розвиток візуального мистецтва України ХХ – ХХІ століття. Київ: ВХ [студіо], 2002. 187 с.
7. Шевченко М. Мистецька мапа України: Львів: Живопис. Графіка. Скульптура. 1900-2008. Київ: Ювелір-прес, 2008. 269 с.
8. Шумєга С.С. Дизайн. Історія зародження та розвитку дизайну. Історія дизайну меблів та інтер'єру: навч. посіб. Київ: Центр навч. літератури, 2004. 324 с.
9. Яців Р.М. Львівська графіка 1945-1990. Традиції і новаторство. Київ: Наукова думка, 2002. 120 с.

Інтернет ресурси:

1. Бібліотека Житомирського державного університету імені Івана Франка [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://irbis.zu.edu.ua/cgi-bin/irbis64r_11/cgiirbis_64.exe
2. Бібліотека українських підручників [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://pidruchniki.ws/>.
3. Державна науково-педагогічна бібліотека України ім. В.О. Сухомлинського. [Електронний ресурс]. Режим доступу: www.dnpb.gov.ua.
4. Дизайн систем візуальної інформації. Електрон. посібник / О.В. Чемакіна, А.Л. Рубцов, В.О. Свірко, О.П.Олійник. Київ: УкрНДІ ДЕ, 2017. <https://er.nau.edu.ua/bitstream/NAU/38013/2/3%20%D0%95%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D1%82%D1%80%D0%BE%D0%BD-%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D0%94%D0%B8%D0%B7%D0%B0%D0%B9%D0%BD%20%D0%A1%D0%92%D0%86-%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%B2%D0%B5%D1%80%D1%82%D0%B8%D1%80%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D0%BD.pdf>
5. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua/node/554>